

[Filosofie a „zdravý rozum“]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2015](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2015](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 27. 7. 2015

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 27. 7. 2015

[Filosofie a „zdravý rozum“]

Filosofické myšlení nemůže být založeno (zakládáno) na „zdravém rozumu“, a zejména nemůže být na „zdravý rozum“ omezeno (omezováno), ale musí nejen onen tzv. zdravý rozum, ale vůbec každodenní zkušenosti brát na vědomí, tj. kriticky brát na vědomí. A právě tato kritičnost vůči tzv. zdravému rozumu může někdy vypadat jako odmítání a zavrhování všeho, co nám zdravý rozum a vůbec každodenní zkušenosti napovídají, ale tím se nesmíme nechat odradit. Filosofie je bytostně spjata s kritičností, každý filosof musí být kritický i sám k sobě a ke svému filosofování, takže by bylo s podivem, kdyby něco z toho, co nám tzv. zdravý rozum napovídá, mělo být před filosofickou kritickou nějak chráněno, nebo že by vůči ní bylo dokonce imunní. To však nesmí nikdy vést k naprostému odmítání každodenních zkušeností nebo onoho tzv. zdravého rozumu. Už prostě také z toho důvodu, že kritika, kritické posuzování musí vždy mít před sebou něco, co kriticky hodnotí, a žádná kritika nemůže vystačit jen s tím, že kritizuje sebe samu. Na druhé straně pak je ovšem nutno zamítnout úsilí považovat za nejisté a dokonce chybné všechno kromě nějakých naprosto nepochybných, tzv. evidentních, počátků (principů) (jak to udělal ve své Rozpravě o metodě René Descartes). Když jde o „materiál“ pro filosofickou kritiku, musíme primárně připustit vše, co nám běžná zkušenost přináší a nezřídka i doporučuje, ale to právě proto, aby to bylo (mohlo být) kriticky prověřeno; vždycky je třeba si ponechat jistý stupeň otevřenosti vůči zkušenostem všeho druhu, tedy např. i vůči zkušenostem, které na první pohled odporují běžné zkušenosti, takže máme sklon je přehlédnout nebo marginalizovat (eventuelně považovat za pouhé omyly).

(150727-1.)